EVALUAREA ŞI COMPARAREA NIVELULUI DE STRES PSIHIC LA ŞOMERI ŞI LA PERSOANELE ÎNCADRATE ÎN MUNCĂ DIN MEDIUL URBAN

ELENA-NICOLETA BORDEA[1], ANGELO PELLEGRINI[2], PETRU ARMEAN[3]

[1,2]Spitalul de Psihiatrie Titan „Dr. Constantin Gorgos" Bucureşti, [3]Universitatea de Medicină şi Farmacie „Carol Davila" Bucureşti

Cuvinte cheie: *stres perceput, şomeri, angajaţi*

Rezumat: *Stresul psihic, o prezenţă permanentă în populaţia generală, este unul dintre factorii cei mai importanţi care influenţează în mod negativ sănătatea fizică şi psihică. Celeritatea schimbărilor socio-economice din societatea românească actuală a determinat o presiune psihologică ridicată în special la nivelul unor categorii populaţionale cum sunt şomerii şi angajaţii. Obiectivul acestui studiu este reprezentat de evaluarea şi compararea nivelului de stres psihic la şomeri şi la persoanele încadrate în muncă din mediul urban (Municipiul Bucureşti). Material şi metodă: caracteristicile socio-demografice şi starea de sănătate psihică au fost evaluate printr-un interviu psihiatric, iar nivelul stresului a fost măsurat cu ajutorul Scalei Stresului Perceput 14 itemi. S-a efectuat o cercetare transversală pe două loturi: un lot de şomeri (384 persoane) şi un lot de angajaţi (360 persoane) selectaţi prin metoda eşantionării simple aleatorii. Rezultate: stresul sever apare mai frecvent la grupele de vârstă 19-29 de ani în cazul şomerilor şi 40-49 de ani în cazul angajaţilor; ponderea femeilor cu stres sever este mai mare decât a bărbaţilor cu stres sever, atât în rândul angajaţilor cât şi al şomerilor, în timp ce la categoria stres moderat predomină numărul bărbaţilor; stresul sever apare mai frecvent la bărbaţii (51,7%) şi femeile (50,5%) fără studii medii; persoanele cu studii superioare au nivelul de stres cel mai scăzut; statutul de necăsătorit şi divorţat /văduv (persoană singură) reprezintă un factor de risc în ceea ce priveşte prezenţa şi nivelul crescut de stres, în timp ce statutul de căsătorit este un factor de protecţie; şomerii prezintă un risc mai mare de stres ridicat decât angajaţii. Concluzii: Măsurarea nivelului de stres la şomeri este importantă atât din punct de vedere ştiinţific cât şi practic pentru elaborarea unor metode de prevenire şi combatere a tulburărilor psihice generate de starea de şomaj.*

Keywords: *perceived stress, unemployed persons, employees*

Abstract: *The mental stress, permanently present among the population, is one of the most important factors that influence the physical and the mental health in a negative way. The celerity of the social and economic changes from the present Romanian society has caused a very high psychological pressure especially among a certain category, such as the unemployed persons and the employees. The objective of this survey is represented by the evaluation and the comparison of the level of the mental stress regarding the unemployed persons and the employees in the urban area. (Bucharest) Methodology: the social and demographic characteristics and the mental state have been evaluated in a psychiatric interview, and the level of stress has been measured by means of the Perceived Stress Scale - 14 items. A transverse research has been made on two categories: a category of unemployed persons (384 persons) and a category of employees (360 persons), selected using the method of randomized and simple sampling. Results: The severe stress is much more often met with people between 19-29 years old for the unemployed persons and 40-49 years old for the employees. The weight of women with severe stress is higher than of men with severe stress both for the employees and the unemployed persons, while the moderate stress is more often met with men. The severe stress is more common for men (51,7%) and for women without secondary education (50,5%). The persons with higher education have the lowest level of stress. The status of not married person and divorced/widowed (single person) presents a risk factor regarding the presence and the high level of stress, while the status of married person is a factor of protection. The unemployed persons present a higher risk of severe stress than the employees. Conclusions: The measuring of the stress level for the unemployed persons is important from the scientific and practical point of view for the setting up of some prevention and treatment methods of the mental disease caused by the unemployment.*

INTRODUCERE

Stresul psihic, o prezenţă permanentă în populaţia generală, este unul dintre factorii cei mai importanţi care influenţează starea de sănătate şi calitatea vieţii.(1)

Stresul ocupaţional poate avea efecte deosebit de negative atât asupra societăţii cât şi asupra individului, afectând pe termen lung sănătatea fizică şi psihică.(2,3)

Celeritatea schimbărilor socio-economice din societatea românească actuală a determinat o presiune

[1]Autor corespondent: Angelo Pellegrini, Str. Nicolae Grigorescu, Nr. 42, Sector 3, Bucureşti, România, E-mail: pellegrini.angelo@gmail.com, Tel: +4021 3412031
Articol intrat în redacţie în 05.12.2013 şi acceptat spre publicare în 27.01.2014
ACTA MEDICA TRANSILVANICA Martie 2014;2(1):16-21

psihologică ridicată în special la nivelul unor categorii populaţionale. O astfel de categorie este reprezentată de şomeri. Pierderea locului de muncă reprezintă o traumă psihică importantă care generează un nivel ridicat de stres.(1)

SCOP

Obiectivul acestui studiu este reprezentat de evaluarea şi compararea nivelului de stres psihic la şomeri şi la persoanele încadrate în muncă din mediul urban (Municipiul Bucureşti).

Prima parte a studiului îşi propune o analiză detaliată a distribuţiei şomerilor şi angajaţilor după diferite variabile cum ar fi: vârstă, sex, statut marital, studii şi nivelul de stres.

Cea de-a doua parte a studiului urmăreşte evaluarea şi compararea nivelului de stres psihic la şomeri şi la persoanele încadrate în muncă din mediul urban. Pentru atingerea acestui obiectiv sunt testate următoarele ipoteze:

1. Şomerii au un nivel de stres mai crescut decât persoanele angajate în muncă.
2. Femeile au un nivel de stres mai crescut decât bărbaţii (atât în populaţia de şomeri cât şi în cea de angajaţi).

MATERIAL ŞI METODĂ DE LUCRU

Variabile

Independente: vârstă, sex, studii, stare civilă.

Dependentă: stress.

Participanţi: bărbaţi şi femei din mediul urban, selectaţi pe baza unor criterii de includere şi excludere formând două loturi: un lot de şomeri şi un lot de angajaţi.

Selecţia participanţilor şomeri s-a făcut de la sediul Agenţiei Municipale pentru Ocuparea Forţei de Muncă Bucureşti şi din alte surse (consultaţii, cunoştinţe etc.), pe bază de voluntariat şi consimţământ liber exprimat, în urma unui interviu psihiatric şi a criteriilor de includere şi excludere. Angajaţii au fost selectaţi din diverse domenii de activitate (medical, juridic, prestări de servicii, funcţionari publici), în urma unui interviu psihiatric şi a unor criterii de includere şi excludere. Participanţii au fost selectaţi în mod aleatoriu.

Lotul de şomeri

Criterii de includere:

- şomeri din mediul urban, la cel puţin o lună de la intrarea în şomaj,
- bărbaţi şi femei,
- vârsta: 20-65 ani,
- studii: fără studii medii, cu studii medii, cu studii superioare.

Criterii de excludere:

- someri diagnosticaţi cu boli psihice grave în antecedente sau în momentul interviului de selecţie,
- dependenţi de alcool, droguri sau alte substanţe psihotrope,
- cu boli somatice grave sau care pot influenţa major starea psihică,
- care nu furnizează date corecte sau complete.

Lotul de angajaţi a fost selectat după aceleaşi criterii de includere şi excludere ca la şomeri.

Selecţia s-a făcut în 3 etape succesive între septembrie 2011 - august 2013, pentru ca subiecţii şomeri să poată participa la o altă evaluare şi o intervenţie terapeutică bio-psiho-socială ulterioară, intervenţie care a durat 6 luni pentru fiecare serie. La final s-a făcut analiza rezultatelor obţinute.

Au fost intervievaţi 527 de şomeri şi după aplicarea criteriilor de includere şi excludere au fost selectate 384 de persoane, 216 femei şi 168 bărbaţi.

De asemenea, din 480 de angajaţi au fost selectate 360 persoane, 188 femei şi 172 bărbaţi.

Instrumentele de cercetare sunt reprezentate de interviul psihiatric şi Scala Stresului Perceput (PSS) Cohen & Williamson.

Interviul psihiatric

Interviul psihiatric a constat în întrebări cu privire la datele demografice, antecedente heredo-colaterale, antecedente personale patologice şi starea psihică prezentă.

După interviul de selecţie s-a efectuat o cercetare transversală a percepţiei stresului prin aplicarea Scalei Stresului Perceput - 14 itemi (PSS-14).(5,6)

Chestionarul Cohen & Williamson

Scala Stresului Perceput (PSS - Perceived Stress Scale - elaborată de Cohen şi Williamson, 1988) este un chestionar auto-administrat în care oamenii îşi măsoară nivelul stresului în situaţii cotidiene percepute ca fiind intrusive, depăşind zona de confort a fiecăruia.(6) Notarea este una subiectivă, fiecare persoană având propriile mecanisme de coping la aceste situaţii. Scopul acestei scale este tocmai acela de a compara nivelul stresului perceput de persoane în legătură cu situaţiile sau evenimentele din viaţa lor.

„PSS măsoară gradul în care situaţiile din viaţă sunt evaluate ca fiind stresante”(Cohen, S., Kamarck, T.,& Mermelstein, R, 1983)(5). Chestionarul Cohen & Williamson explorează trăirea stresului, punând accentul nu pe eveniment, ci pe reacţia individului la contextul stresant.

Scala are 14 itemi care cuprind întrebări directe legate de nivelul stresului referitoare la sentimente, evenimente, experienţe şi gânduri din ultima lună.

Grupul ţintă. Chestionarul furnizează comparaţii la categoriile de vârstă de peste 20 de ani.

Fidelitatea şi validitatea. Fidelitatea internă pentru chestionarul Cohen & Williamson 1988 este p. 55, coeficient alfa.82.(6)

Răspunsurile pot varia de la 0 la 4 pentru fiecare întrebare, răspunzând cât se poate de spontan, de la a. niciodată; b. aproape niciodată; c. uneori; d. destul de des; e. foarte des. (Cohen, Kamarck, & Mermelstein, 1983).(5)

Itemii 1, 2, 3, 8, 11, 12 şi 14 au conotaţie negativă (a.- 0 puncte; b.- 1punct; c.-2 puncte; d.- 3 puncte; e.- 4 puncte) iar 4, 5, 6, 7, 9, 10 şi 13 au conotaţie pozitivă (a.- 4puncte; b.- 3 puncte; c.- 2 puncte; d.- 1 punct; e.- 0 puncte).

Scorul total se obţine prin însumarea scorurilor obţinute la cei 14 itemi. Nu există un prag prestabilit, scorurile mari indicând un nivel ridicat, iar scorurile joase, un nivel scăzut. Rezultatele pot varia între 0 şi 56 de puncte.(6)

Interpretarea PSS. (Perceived Stress Scale) (adaptată de noi)

- 0-14 = nivel de stres scăzut
- 15-35 = nivel de stres moderat
- 36-56 = nivel de stres sever

Scala stresului perceput Cohen este gratuită pentru uz academic.

Analiza statistică a datelor a fost realizată cu ajutorul sistemului informatic SPSS.

REZULTATE

Distribuţia şomerilor şi angajaţilor în funcţie de cele patru variabile independente: vârstă, sex, stare civilă şi studii

Vârsta persoanelor este cuprinsă între 19 şi 62 de ani, cu o medie de aproximativ 41 ani. Coeficientul de variaţie este în jur de 30,04%, deci media calculată este reprezentativă pentru întreaga populaţie studiată. Coeficientul de asimetrie este aproape de zero, distribuţia vârstelor fiind aproximativ simetrică (tabelul nr. 1). Vârsta medie a şomerilor este de aproximativ 41 ani (41,02 ani), iar vârsta medie a angajaţilor este mai mică, de aproape 40 de ani (39,63 ani).

Tabelul nr. 1. Distribuția șomerilor după vârstă

Grupe de vârstă (în ani)	Număr de șomeri / %	Număr de angajați / %
19-29	70 /18,23	70 /19,44
30-39	94 /24,48	107 /29,72
40-49	108 /28,12	127 /35,28
50-65	112 /29,17	56 /15,56
Total	384	360

În grupa șomerilor, cele mai multe persoane se găsesc între 50 și 65 de ani (29,17% din totalul șomerilor incluși în lotul analizat), iar în grupa angajaților, cele mai multe persoane au vârste cuprinse între 40 și 49 de ani (35,28% din totalul angajaților) (tabelul nr. 1).

Atât în cazul șomerilor, cât și al angajaților, numărul femeilor este mai mare decât cel al bărbaților (figura nr. 1).

Figura nr. 1. Distribuția șomerilor după sex

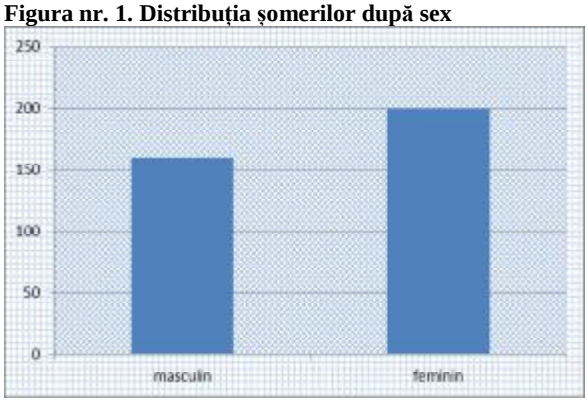

Figura nr. 2. Distribuția angajaților după sex

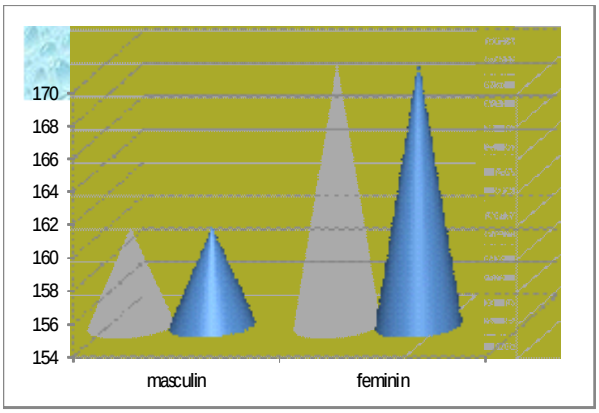

S-a studiat un număr mai mare de femei (în eșantion sunt 404 femei față de 340 bărbați). 50,6% dintre bărbați sunt angajați, iar restul sunt șomeri (49,4%). Ponderea femeilor șomere în numărul total al persoanelor de sex feminin (53,5%) este mai mare decât ponderea bărbaților șomeri(49,4%).

Ponderea femeilor angajate (46,4%) este mai mică decât a bărbaților angajați (50,6%).

Cei mai mulți subiecți din lot au între 40 și 49 de ani (31,6%). Cei mai mulți șomeri (29,2%) se află în categoria de vârstă de 50-65 ani. Cel mai mare număr de angajați au vârste cuprinse între 40 și 49 de ani (35,3%).

Figura nr. 3. ilustrează clasificarea șomerilor după două variabile în mod simultan: vârstă și sex. În lot sunt incluse mai multe femei, 54,3% dintre persoane. Atât în categoria șomerilor, cât și în cea a angajaților, femeile au o pondere mai mare, femeile șomere fiind mai numeroase decât cele angajate.

Figura nr. 3. Distribuția șomerilor și angajaților după sex și categorie de vârstă. Bărbați

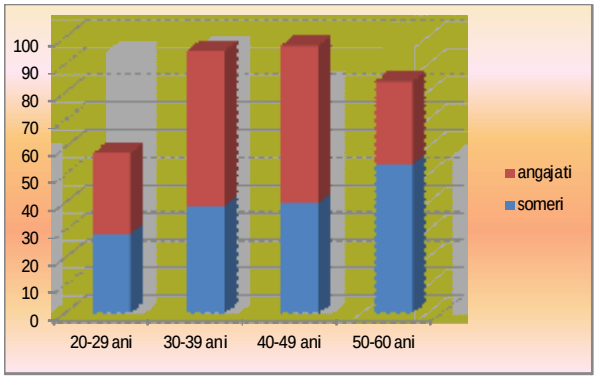

Figura nr. 4. Distribuția șomerilor și angajaților după sex și categorie de vârstă. Femei

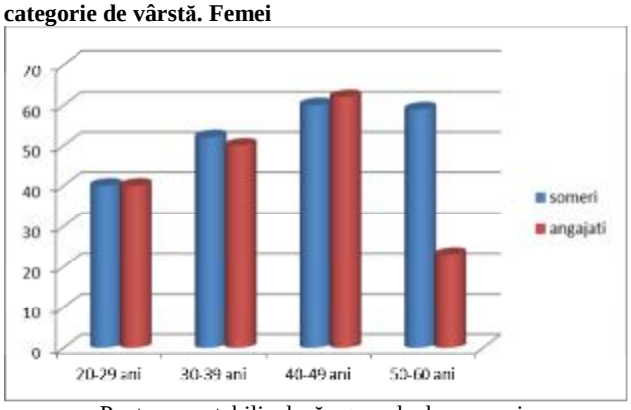

Pentru a stabili dacă grupul de șomeri are vreo particularitate de vârstă comparativ cu grupul de angajați am recurs la o comparație bazată pe testul t pentru eșantioane independente. În urma aplicării acestui test nu s-au evidențiat diferențe semnificative statistic între șomeri și angajați în ceea ce privește vârsta medie (valoarea nivelului de semnificație empiric - valoarea p (p-value) este mai mare decât 0,05). Se poate observa în figura următoare că cele două grupuri sunt similare ca vârstă medie (figura nr. 5).

Figura nr. 5. Diferențe medii de vârstă între șomeri și angajați

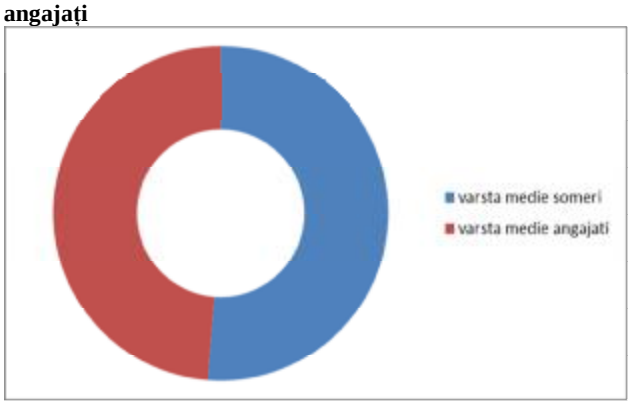

Sub aspectul stării civile a persoanelor, eșantionul supus cercetării a fost eterogen, incluzând 4 categorii de persoane: căsătorite, necăsătorite, în concubinaj și divorțate/văduve. Peste jumătate dintre șomeri (60,9% din

totalul şomerilor) sunt căsătoriţi, 15,4% necăsătoriţi, 12,2% divorţaţi şi doar 11,5% trăiesc în concubinaj. Cei mai mulţi angajaţi (51,1%) sunt căsătoriţi, 18,6% necăsătoriţi, 17,8% trăiesc în concubinaj, iar cea mai mică pondere o au cei care sunt divorţaţi sau văduvi (doar 12,5% dintre angajaţi) (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2. Distribuţia şomerilor şi angajaţilor după starea civilă

		stare civilă				
	(% din statut)	căsătorit	necăsătorit	concubinaj	divorţat/văduv	Total
statut	şomeri	60.90%	15.40%	11.50%	12.20%	100%
	angajaţi	51.10%	18.60%	17.80%	12.50%	100%
Total		56.20%	16.90%	14.50%	12.40%	100%

Distribuţia după starea civilă este analizată şi separat pe cele două sexe. Peste jumătate dintre şomerii de sex masculin (57,7%) şi peste jumătate din cei de sex feminin (63,4%) sunt căsătoriţi. Ponderea femeilor angajate căsătorite (51,1%) este foarte aproape de cea a bărbaţilor angajaţi căsătoriţi (51,2%). 11,3% dintre bărbaţii şomeri, cei mai puţini, trăiesc în concubinaj. 12,2% dintre bărbaţii angajaţi (ponderea cea mai mică în totalul bărbaţilor angajaţi) sunt divorţaţi/văduvi. Cele mai puţine femei şomere (7,4%) sunt divorţate/văduve, iar cele mai puţine femei angajate (12,8%) sunt divorţate/văduve. Comparaţia efectuată sub aspectul stării civile între grupul femeilor şomere şi cel al femeilor angajate a pus în evidenţă că numai pentru categoria persoanelor căsătorite, ponderea femeilor şomere este semnificativ mai mare decât a femeilor angajate (figura nr.6).

Figura nr. 6. Diferenţe privind angajaţii şi şomerii în funcţie de starea civilă şi sex. Şomeri

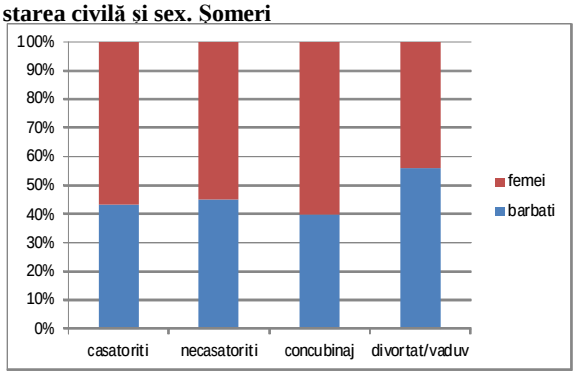

Figura nr. 7. Diferenţe privind angajaţii şi şomerii în funcţie de starea civilă şi sex. Angajaţi

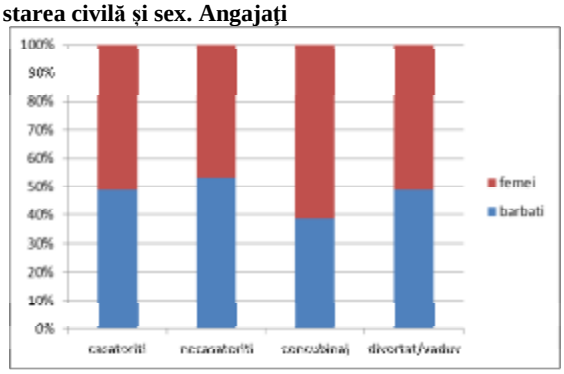

S-au considerat 3 grupe mari de studii pentru şomeri: fără studii medii, studii medii, studii superioare.

Cei mai mulţi dintre indivizii incluşi în lot nu au nici măcar studii medii (38,4% din indivizi), 36,8% au studii medii, iar 24,7% au studii superioare. Aproape jumătate dintre şomeri nu au studii medii (49%), pe când în cazul celor angajaţi, procentul este mult mai mic (27,2%). La şomeri, cei mai puţini au studii superioare (16,4%). În cazul celor angajaţi, cei mai mulţi au studii medii (39,2%) şi cei mai puţini nu au nici măcar studii medii (27,2%). Deci, putem concluziona că lipsa studiilor medii este un factor de risc important, care îi face pe oameni să fie mult mai vulnerabili la trecerea în categoria de şomeri.

În categoria şomerilor fără studii medii sunt 56,9 % femei şi 43,1% bărbaţi. 51% din totalul angajaţilor fără studii medii sunt femei. Şi în cazul şomerilor, respectiv angajaţilor, cu studii medii şi superioare, femeile sunt mai numeroase comparativ cu bărbaţii (figura nr. 8).

Figura nr. 8. Distribuţia şomerilor şi angajaţilor după studii

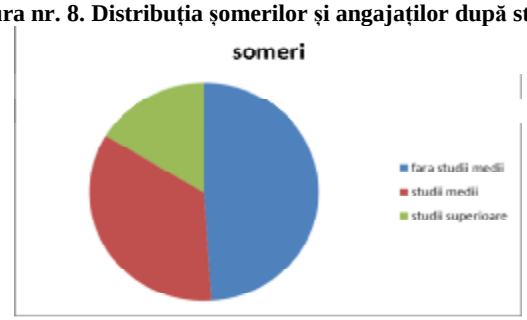

Figura nr. 9. Distribuţia şomerilor şi angajaţilor după studii

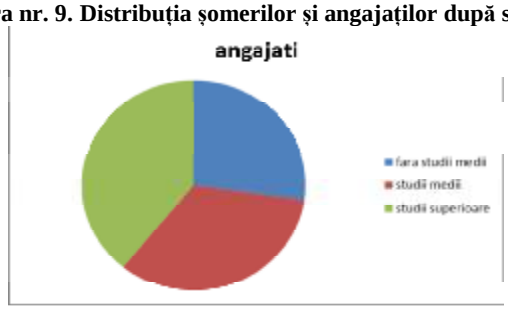

Nivelul de stres raportat la cele patru variabile independente: vârstă, sex, studii, stare civilă

Stres - vârstă

Se prezintă distribuţia vârstelor medii în funcţie de nivelurile de stres. Vârsta medie a şomerilor cu stres scăzut este mai mare decât cea a angajaţilor cu stres scăzut. Şomerii cu stres moderat au o vârstă medie mult mai mare decât cea specifică pentru întregul eşantion de şomeri. Există o diferenţă nesemnificativă ca vârstă medie între şomerii cu stres sever şi angajaţii cu stres sever. Totuşi, diferenţele între vârstele medii sunt semnificative între şomerii cu stres moderat şi angajaţii cu stres moderat (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3. Vârsta medie a şomerilor şi angajaţilor pe categorii de stres şi categoriile de vârstă cu cel mai mare număr de şomeri/angajaţi în funcţie de nivelul de stres

Categorii stres	Vârsta medie şomeri	Categorie de vârstă cu cel mai mare număr de şomeri	Vârsta medie angajaţi	Categorie de vârstă cu cel mai mare număr de angajaţi
Stres scăzut	38.12088	30-39 ani	37.94615	30-39 ani 40-49ani
Stres moderat	43.21891	50-65 ani	40.86826	40-49 ani
Stres sever	39.83696	19-29 ani	39.8254	40-49 ani
Total	40.39225		39.5466	

Atât şomerii, cât şi angajaţii au ponderea cea mai mare pentru categoria de stress moderat. Angajaţii sunt mai puţin afectaţi de stresul sever faţă de şomeri (figura nr. 10).

Figura nr. 10. Distribuţia şomerilor/angajaţilor pe niveluri de stres

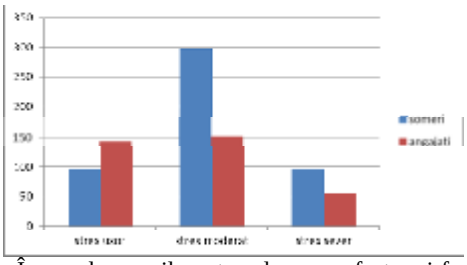

În cazul şomerilor, stresul sever a fost mai frecvent la grupa de vârstă 19-29 ani (28,3%), iar în cazul angajaţilor stresul sever a fost predominant în intervalul 40-49 ani (33,3%) Stresul moderat a avut ponderea cea mai mare în grupa 50-65 ani la şomeri (34,8%) şi în grupa 40-49 ani la angajaţi (38,3%). Stresul scăzut este cel mai frecvent întâlnit la şomeri în grupa 30-39 ani, iar la angajaţi în mod egal (32,3%) la categoriile 30-39 ani şi 40-49 ani.

Stres-sex

Bărbaţii şomeri sunt mai predispuşi la stres sever (58,3% din totalul bărbaţilor). Aceeaşi tendinţă se observă şi la femei. 60% dintre femeile cu stres sever sunt şomere. Angajaţii (femei şi bărbaţi) deţin o pondere mai mare numai în cadrul categoriei celor cu stres scăzut. Ponderea femeilor cu stres sever este mai mare decât a bărbaţilor cu stres sever atât în cazul angajaţilor, cât şi al şomerilor, în timp ce la categoria stres moderat predomină numărul bărbaţilor, după cum se observă şi în figura nr. 11.

Figura nr. 11. Distribuţia şomerilor şi angajaţilor pe niveluri de stres şi sex

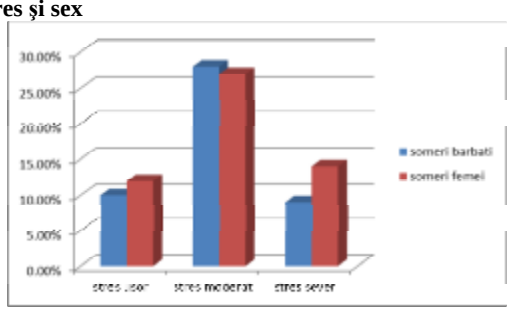

Figura nr. 12. Distribuţia şomerilor şi angajaţilor pe niveluri de stres şi sex

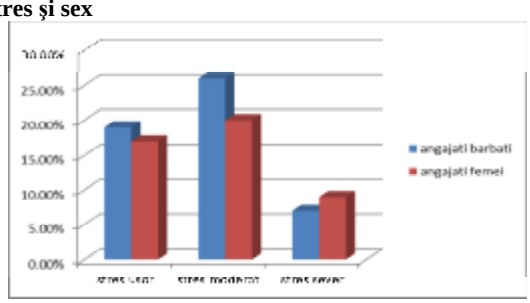

Stres-studii

Cei mai mulţi bărbaţi cu stres scăzut (42,6%) au studii medii, iar cele mai multe femei cu acest nivel de stres (40,8%) au studii superioare.

Stresul moderat predomină la barbaţii fără studii medii şi cu studii medii în proporţii egale (39,1%), precum şi la femeile cu studii medii (43,9%).

Stresul sever apare mai frecvent la bărbaţii (51,7%) şi femeile (50,5%) fără studii medii.

Se observă că persoanele cu studii superioare au nivelul de stres cel mai scăzut.

Stres - stare civilă

Cei mai mulţi şomeri cu stres scăzut (63,7%) şi moderat (73,6%) sunt căsătoriţi. Stresul sever afectează mai mult pe şomerii care sunt necăsătoriţi (33,7%) şi pe cei divorţaţi/văduvi (33,7%). Şi în cazul angajaţilor, cei mai mulţi dintre cei cu stres scăzut (59,2%) şi moderat (53,9%)sunt căsătoriţi. Stresul sever afectează cel mai mult angajaţii divorţaţi/văduvi (44,4% dintre angajaţi).

Se poate trage concluzia că statutul de necăsătorit şi divorţat /văduv (persoană singură) reprezintă un factor de risc în ceea ce priveşte prezenţa şi intensitatea stresului, în timp ce statutul de căsătorit este un factor de protecţie.

Rezultatele studiului nostru au fost concordante parţial cu alte studii care au utilizat PSS-14 pe diferite categorii populaţionale.(6,7)

În cea de-a doua parte a studiului am testat diverse ipoteze legate de evaluarea şi compararea nivelului de stres psihic la şomeri şi la persoanele încadrate în muncă din mediul urban.

Ipoteza 1: Şomerii au un nivel de stres mai crescut decât persoanele angajate în muncă.

H0: şomerii nu au un nivel mai crescut de stres decât persoanele încadrate în muncă.

H1: şomerii au un nivel mai crescut de stres decât persoanele încadrate în muncă.

Pe baza unei regresii multinomiale se poate pune uşor în evidenţă faptul că în cazul şomerilor, faţă de angajaţi, şansele de a avea un stres mai crescut sunt mai mari. Astfel, şansele de a avea stres moderat faţă de cel scăzut în cazul şomerilor cresc cu 71,9%. Şansele unui stres sever cresc şi mai mult la şomeri comparativ cu cei angajaţi, cu 108,6%.

În urma aplicării testului Wilcoxon, se respinge ipoteza nulă ce afirmă inexistenţa diferenţelor între şomeri şi angajaţi cu privire la categoriile de stres (nivelul empiric de semnificaţie e mai mic decât 0,05, fiind chiar 0). Prin urmare, *şomerii prezintă un risc mai mare de stres ridicat decât cei angajaţi* (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4. Testul Wilcoxon pentru compararea diferenţelor între angajaţi şi şomeri privind categoriile de stres

	statut - categorie de stres
Z	-11.623
Semnificatia asimptotică	.000

Ipoteza 2: Femeile au un nivel de stres mai crescut decât bărbaţii (atât în populaţia de şomeri, cât şi în cea de angajaţi).

Şansele de stres sever scad la bărbaţi cu 25% comparativ cu femeile, iar şansele de stres moderat cresc cu 12,5% la bărbaţi. Prin urmare, femeile sunt predispuse la stres sever, iar bărbaţii la stres moderat, care este un stres mai redus decât la femei.

Tabelul nr. 5. Testul Wilcoxon pentru compararea diferenţelor între bărbaţi şi femei privind categoriile de stres

	sex - categorie de stres
Z	-10.922

Semnificaţia asimptotică	.000

Rezultatele testului Wilcoxon pun în evidenţă faptul *că există diferenţe semnificative între bărbaţi şi femei cu privire la categoria de stres în care se încadrează (tabelul nr. 5).*

CONCLUZII

1. În funcţie de vârstă, stresul sever apare mai frecvent la grupele de vârstă 19-29 de ani în cazul şomerilor şi 40-49 de ani în cazul angajaţilor.
2. În funcţie de sex, ponderea femeilor cu stres sever este mai mare decât a bărbaţilor cu stres sever atât în rândul angajaţilor, cât şi al şomerilor, în timp ce la categoria stres moderat predomină numărul bărbaţilor.
3. Stresul sever apare mai frecvent la bărbaţii (51,7%) şi femeile (50,5%) fără studii medii.
4. Se observă că persoanele cu studii superioare au nivelul de stres cel mai scăzut.
5. Statutul de necăsătorit şi divorţat /văduv (persoană singură) reprezintă un factor de risc în ceea ce priveşte prezenţa şi nivelul crescut de stres, în timp ce statutul de căsătorit este un factor de protecţie.
6. Se verifică ipotezele propuse:
   - şomerii prezintă un risc mai mare de stres ridicat decât cei angajaţi.
   - femeile au un nivel de stres mai crescut decât bărbaţii (atât în populaţia de şomeri, cât şi în cea de angajaţi).

Măsurarea nivelului de stres la şomeri este importantă, atât din punct de vedere ştiinţific, cât şi practic pentru elaborarea unor metode de prevenire şi combatere a tulburărilor psihice generate de starea de şomaj.

REFERINŢE

1. Lazarus RS, Folkman S. Stress, appraisal and coping, New York, Springer Publ. Co; 1984.
2. Băban A. Stres şi personalitate. Ed. Presa Universitară Clujeană,Cluj-Napoca; 1998.
3. Floru R. Stresul psihic, Ed. Enciclopedică, Bucureşti 1978
4. Iamandescu, I.B. Manual de psihologie medicală, Ed. Infomedica, Bucureşti; 2010.
5. Cohen S, Kamarck T and Mermelstein R. A global measure of perceived stress. J Health Soc Behav 1983; 24:385-396.
6. Cohen S and Williamson G. The Social Psychology of Health. Sage Publications, London; 1988.
7. Mihăilescu A, Matei, V, Cioca I, Iamandescu IB. Stresul perceput - predictor al anxietăţii şi depresiei la un grup de studenţi în primul an la medicină. Practica Medicală VI 2011;22(2)
8. Tudoran I, Tudoran R. Evaluarea stresului perceput şi caracteristicilor socio-demografice şi economice la un grup de adulţi din Romania. Sănătate Publică şi Management Sanitar, Acta Medica Transilvanica 2013:2(2).